

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра цивільно-правових дисциплін

Кафедра трудового, земельного та господарського права

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра цивільно-правових дисциплін

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА

25 лютого 2022 р.

ОДЕСА

УДК 347.1 (477)(4/9)

ББК 67.404+67.99

В 80

Рекомендовано до друку рішенням кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 10 від 23.02.2022 року)

Упорядник:

Церковна О.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ.

Редактори:

Маковій Віктор Петрович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ;

Зайцев Олексій Леонідович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ.

Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права : матеріали міжнародної науково - практичної конференції м. Одеса, 25 лютого 2022 р. / редкол. В.П. Маковій та ін. – Одеса, ОДУВС, 2022. – 204 с.

Збірник містить матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права» (Одеса, 25 лютого 2022 р.). У роботі конференції взяли участь науковці, науково-педагогічні працівники, ад'юнкти, аспіранти та магістранти з 10 українських навчальних та наукових закладів юридичного профілю, а також Академії поліції Азербайджанської Республіки, Нахчіванського державного університету (Республіка Азербайджан), Бакінського державного університету (Республіка Азербайджан), Центральноазіатського інноваційного університету (Республіка Казахстан), Університету світової економіки та дипломатії при Міністерстві Іноземних Справ Республіки Узбекистан, Гроденського державного університету ім. Янкі Купали (Республіка Білорусь), Університет права та соціально-інформаційних технологій (Республіка Білорусь), адвокатського бюро Arıhan&Arıhan (Туреччина).

Збірник може бути використаний перемінним складом юридичних закладів освіти, науковцями, практичними працівниками, які цікавляться проблемами впливу інтеграційних тенденцій на розвиток вітчизняного права.

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2022

Пащенко О.М.

к.ю.н., доцент, професор кафедри трудового, земельного та господарського права
Одеського державного університету внутрішніх справ

УСУНЕННЯ «НАДЛИШКОВОСТІ» НОРМ У СТРУКТУРІ ЗЕМЕЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ: ПІДСУМКИ 2021 РОКУ

Мета усунення «надлишковості» в земельному законодавстві визначається експертами як його оптимізація. Зазначена мета має досягатися шляхом:

- проведення так званої «рекодифікації» або спрощення земельного законодавства;
- системного перегляду підзаконних нормативно-правових актів, визначення та ліквідації норм, які встановлюють надлишкове (зайве) правове регулювання, а також декларативних норм, які «засмічують» законодавство і створюють ілюзію урегульованості відповідних суспільних відносин;
- здійснення комплексної незалежної оцінки регуляторного впливу та визначення економічних збитків, які завдає надмірне правове регулювання [1].

З огляду на зазначене, не слід ототожнювати процес усунення «надлишковості» із процесом загальногалузевої кодифікації земельного законодавства. Якщо взяти до уваги відомі правила та умови проведення кодифікації (сформованість нормативно-правової бази, сталість земельного законодавства, наявність науково-обґрунтованої концепції кодифікації), то навряд можна стверджувати, що загальногалузева кодифікація правових відносин у сфері використання та охорони земель проводилась повноцінно. Коли ми говоримо про кодифікацію, то розуміємо процес систематизації різних нормативно-правових актів з метою пошуку всіх правових норм у певній галузі, вивчення їх змісту, проведення аналізу та упорядкування цих норм в єдиному нормативному акті, в результаті чого створюється системний нормативно-правовий акт у формі кодексу.

Слід зазначити, що в сучасних умовах, в умовах відсутності єдиної науково обґрунтованої концепції кодифікації земельного законодавства, усунення «надлишковості» або оптимізація являє собою необхідний, точніше єдиний можливий в даних умовах, техніко-юридичний процес, який забезпечує спроби кодифікації земельного законодавства за окремими правовими інститутами. З метою підтвердження або спростування вірності зазначеної тези розглянемо зміни, яких зазнав зміст Основного земельного закону протягом 2021 року.

Сумарно протягом 2021 року було прийнято 11 законів (!), якими вносилися зміни до Земельного кодексу України. Більша кількість законів побачила світ лише у 2012 році, коли відбувався процес унормування трансформації промисловості, транспортної системи, містобудівної діяльності, а також дерегуляції господарської діяльності з проведення робіт із землеустрою та землеоціночних робіт.

Які саме інституційні блоки підпали під законодавчі зміни у 2021 році?

1. Найбільше трансформацій, очікувано, зазнав інститут переходу (набуття, реалізація та припинення) прав на земельні ділянки

Нові статті 1241, 1301, пункти 24, 25 розділу X «Перехідні положення» ЗК України. Нові редакції ст.ст. 106, 119, 120, 135-139, 144, 149, 150 ЗК України. Зміни до ст.ст. 791, 82-84, 92, 93, 98-101, 1021, 118, 122-124, 127, 128, 131, 133, 134, 136, 143, 1481, пункту 61 розділу X «Перехідні положення» ЗК України

2. Гарантії прав на землю

Нова ст. 1581 ЗК України. Зміни до ст.ст. 158, 159, 161 ЗК України

3. Охорона земель

Зміни до ст.ст. 167, 168, 172 ЗК України

4. Інститут управління у сфері використання та охорони земель.

Нові ст.ст. 461, 541 ЗК України. Нова редакція ст. 31, 186, 190 ЗК України. Зміни до ст.ст. 3, 8-10, 12, 15, 151, (повноваження органів публічної влади у сфері земельних відносин), ст.ст. 20, 22, 36, 48, 52, 54, 61, 661, 67, 76 (склад та цільове призначення земель), ст.ст. 173, 184, 186, 188, 208, 211 (функції управління у сфері використання та охорони земель) ЗК України. Виключено ст.ст. 152, 1861, 189, 200 ЗК України.

5. Відповідальність за порушення земельного законодавства

Зміни до ст.ст. 61, 62, 96, 150 ЗК України стосовно обмежень та заборони випалювання сухої рослинності або її залишків

Отже, з технічної точки зору зміст ЗК України:

- зменшився за рахунок виключення 4-х статей, якими регламентувались повноваження органів публічної влади, а також окремі управлінські функції у сфері використання та охорони земель;
- збільшився за рахунок 5-х нових статей та пунктів 24, 25 розділу X «Перехідні положення» ЗК України.

Тотожні тенденції ми можемо спостерігати аналізуючи законодавчі зміни, впроваджені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» від 28 квітня 2021 року № 1423 [2] або так званою «земельною Конституцією», який, незважаючи на таку неформальну назву, присвячений, проблемам оптимізації законодавства лише у сфері землеустрою.

Основні зміни, впроваджені Законом № 1423, торкнулися відносин у сфері: набуття ОТГ повноважень з розпорядження землями державної власності (в межах їх територій); спрощення процедури погодження документації із землеустрою та скасування державної експертизи землевпорядної документації; набуття виконавчими органами місцевих (сільських, селищних, міських) рад повноважень у частині здійснення державного контролю за використанням і охороною земель (з 27.05.2022 р.); трансформації процедури зміни цільового призначення (виду використання) земельних ділянок; скасування дозволу на зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок, якщо переміщення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) відбувається у межах однієї і тієї самої земельної ділянки, яка відноситься до одного з наступних цільових призначень - для ведення особистого селянського господарства, ведення садівництва, будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка), індивідуального дачного будівництва та будівництва індивідуальних гаражів.

На підставі Закону № 1423 також були визнані такими, що втратили чинність Закони України «Про державну експертизу землевпорядної документації» від 17 червня 2004 року та «Про захист конституційних прав громадян на землю» від 20 січня 2005 року.

Список літератури:

1. Як подолати надлишковість у земельному законодавстві України? URL: <https://nubip.edu.ua/node/60939> дата звернення 19.02.2021

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин. Закон України від 28 квітня 2021 року № 1423. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20#Text> дата звернення 19.02.2021

Нагорна О.О., Страшко О.П. Перспективи та ризики угоди про зону вільної торгівлі між Україною та Туреччиною	127
Нестеренко К.О., Кошанок С.В. Вплив інтеграційних процесів на діяльність органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі	129
Ольховик Л.А. Смерть як момент що припиняє життя	130
Онишко О.Б. Позитивні чинники євроінтеграції України	132
Орел І.В. Право на донорство: цивільно-правовий аспект	136
Осуховська Є.В. Тенденції розвитку договору кредитування на здобуття вищої освіти за національним законодавством України	138
Пальченко А.А. Імплементация положень міжнародних конвенцій з морського права в національне право України	140
Парасюк В.М. Особливості та підстави цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану органами державної влади та органами місцевого самоврядування	143
Пашенко О.М. Усунення «надлишковості» норм у структурі Земельного кодексу України: підсумки 2021 року ...	145
Петринич О. Г., Опришко Л. З. Психологічні форми та методи щодо вирішення проблеми трудової мотивації	147
Платонова Є. О. Правові проблеми використання енергії довкілля України в умовах євроінтеграції	149
Повалена М.В. Запровадження європейських інноваційних систем щодо вдосконалення українського трудового законодавства	151
Поклонська О.Ю. Особливості інституту медіації в Україні та закордоном	153
Попович А.О., Нагорна О.О. Захист природних екологічних прав громадян	155
Радомська Д.І. Особливості формування столичних органів публічної влади в Україні	156
Рахмонкулова Нилуфер Ходжи-Акбаровна, Мамедов Рашад Юсиф оглы Поняття несостоятельности и банкротства по законодательству Азербайджанской Республики и Республики Узбекистан: сравнительно-правовой анализ	157